Uppeldi til ábyrgðar

Uppbygging sjálfsaga

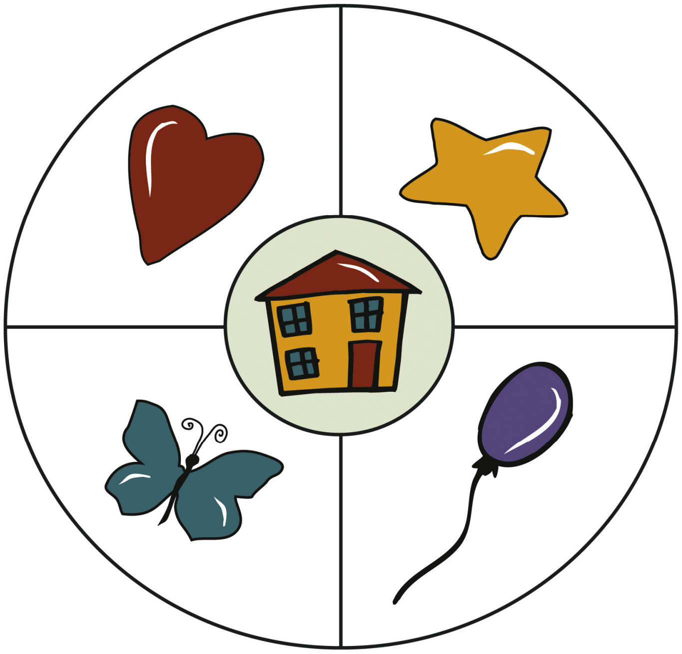

Kynning í BRÚNNI

27. febrúar 2008

Guðlaug Erla Gunnarsdóttir

Byggt á verkum

Diane Gossen

Axlaðu ábyrgð á eigin lífi.

Gerðu þér grein fyrir því að aðeins þú munt koma þér á áfangastað.

Les Brown

Uppeldi til ábyrgðar
Uppbygging sjálfsaga

- Leið til stefnumörkunar skóla til að ýta undir jákvæð samskipti.
- Byggir á að ná samstöðu um lífsgildi til að hafa að leiðarljósi og fylgja þeim síðan eftir með fáum skýrum reglum.
- Miðar að því að kenna börnum og unglingum sjálfstjórn og sjálfsaga, að taka ábyrgð á eigin orðum og gerðum og læra af mistökum í samskiptum.
- Höfundur er Diane Gossen frá Kanada
- "Haltu því sem þú kannt, bættu við nýrri þekkingu" segir Gossen

HVAÐ ER UPPBYGGING ?

Að skapa skilyrði til að barnið:

Geti lagfært mistök sín

Snúið aftur til hópsins

Vaxi við hverja raun

Hugmyndafræðin á rætur sínar að rekja til Kanada

- Unnið hefur verið með þessar aðferðir í skólum, uppeldis- og félagsþjónustu víða í U.S.A. og Kanada í rúm 20 ár.
- Þessar aðferðir hafa verið í þróun á Íslandi í u.þ.b. 8 ár

Ýtir undir umhyggjusamt skólasamfélag.

William Glasser

- Orsök vanlíðunar og slæmrar hegðunar á sér stað vegna þess að einstaklingurinn nær ekki að uppfylla **grunnþarfir** sínar á jákvæðan hátt.
- Hefur þróað aðferðir sem miða að því að kenna einstaklingnum að átta sig á grunnþörfum sínum og **finna leið til að uppfylla þær** í sátt við umhverfi sitt og samferðafólk.
- Aðferðin byggist á því að einstaklingurinn **taki ábyrgð** á sinni hegðun, horfi fram á við og byggi upp áætlun í stað þess að velta sér upp úr því sem liðið er eða afsaki sig með aðstæðum.

Þarfahringurinn

Love
Ást
Félagsskapur
Vinátta
Vera með

Power
Færni
Bestur
Árangur
Mikivægi

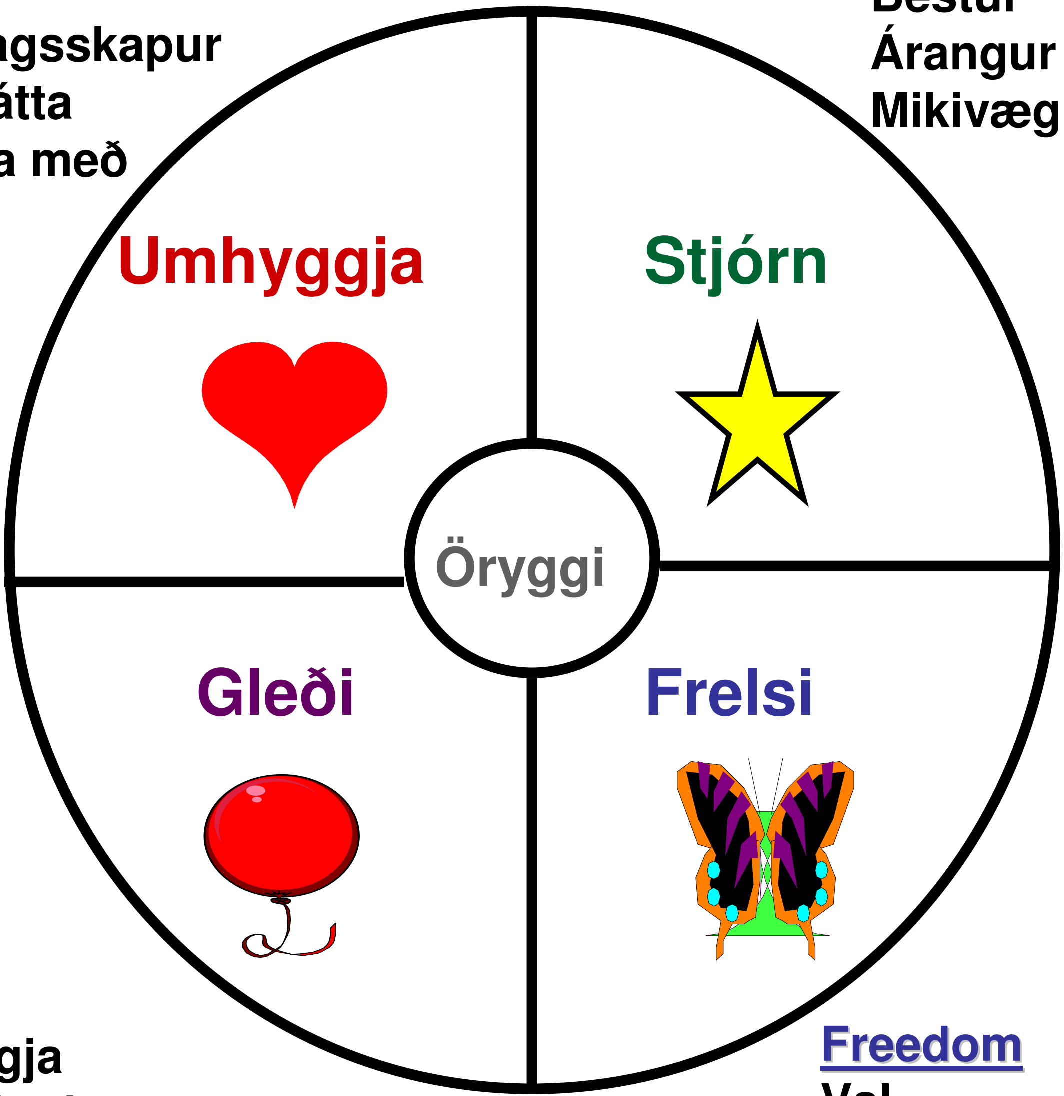

Fun
Ánægja
Hamingja
Lærdómsgleði
Hlátur

Survival
Húsaskjól
Fæða
Hvíld
Föt
Heilsa

Freedom
Val
Sjálfssforræði
Sjálfstæði

Ef grunnþörfum er ekki mætt.....

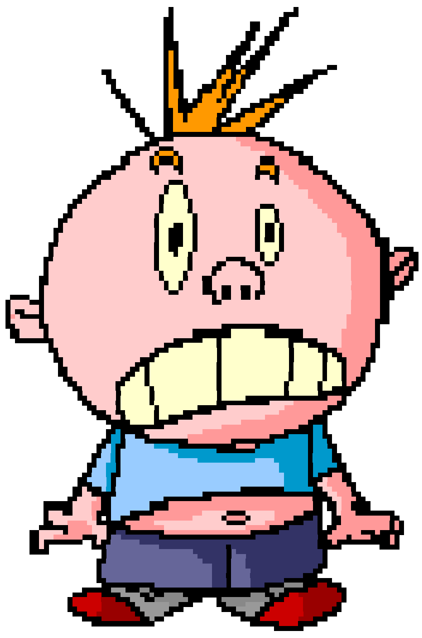

Heilarannsóknir

- Námsmönnum sem eru ógnað, refsað eða mútað með verðlaunum eru ekki líklegir til að ná góðum árangri. Þeir eru undir álagi sem hefur þau áhrif að þeir ná ekki að einbeita sér.
- Rökræn hugsun eins og áætlunargerð, skipulagning og þrautalausnir fara fram í ennisblaði eða framheilanum.
- **Þegar nemandi er undir álagi eins og ógnun þá nær hann ekki að virkja þennan hluta heilans og getur því ekki unnið úr upplýsingum og nýtt sér þær til náms.**

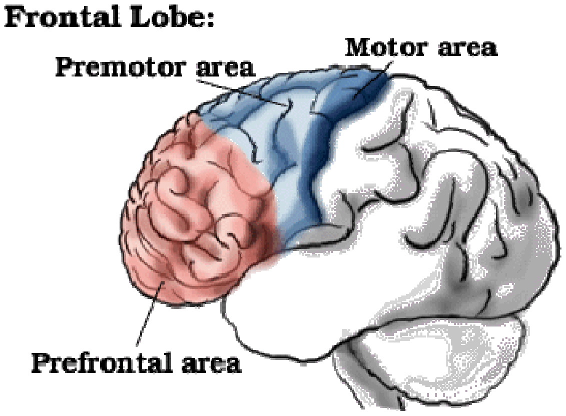

Eric Jensen

- **Alfie Kohn**
  - Sýnir fram á að með því að hvetja fólk áfram með umbun virkar aðeins til skamms tíma en mistekst þegar til lengri tíma er litið og veldur jafnvel varanlegum skaða.

- **Fornum uppeldisaðferðum frumbyggja Ameríku**
  - Í mistökum felast oft tækifæri til að læra og bæta sig.
  - Ýtt er undir sjálfstæði og sjálfsaga, fremur en blinda hlýðni og aðlögun.
  - Það er ókurteisi að meta eða dæma aðra.
  - Brot er oft afleiðing ytri þátta sem ekki er alltaf hægt að stjórna.

Hver er ég?

Hvaða þarfir hef ég?

Hvaða áhugamál hef ég?

Hvert stefni ég?

Þrjár ástæður hegðunar

1. Til að forðast óþægindi
2. Til að fá virðingu eða verðlaun frá öðrum
3. Til að öðlast sjálfsvirðingu

James Wilson – The Moral Sense

Þvingun

- Hvernig bregst þú við þegar einhver reynir að þvinga þig til einhvers?

5 stöður stjórnunar

- Að refsa
- Að vekja sektarkennd
- Að kaupa með umbun eða fortölum
- Að stjórna með reglum og viðurlögum
- Uppbygging byggð á lífsgildum (það sem við viljum standa fyrir sem persónur)

5 STÖÐUR STJÓRNUNAR

	Forðast sársauka		Verðlaun/refsing frá öðrum		Sjálfsvirðing
	Sá sem refsar	Vekur sektarkennd	Sá sem kaupir	Reglur og viðurlög	Uppbygging
Kennari gerir	Öskrar, bendir...	Andvarpar, predikar...	Afsakar sig	Tilkynnir, metur, og viðurlög	Spyr spurninga
Kennari segir:	*Ef þú gerir þetta ekki, þá ...*	*Þú ættir að hafa vitað betur*	*Gerðu það fyrir mig.*	*Hver er reglan?*	*Hvað finnst okkur mikilvægt?*
Áhrif á hegðun	Uppreisn, skömm	Felur, segir ósatt, neitar	Hegðun fer eftir aðstæðum	Hlýðni	Styrkir
Nemandi segir:	*Mér er sama*	*Fyrirgefðu*	*Ég hélt að þú værir vinur minn.*	*Hversu mikið? ...lengi?*	*Hvað get ég gert til að leiðrétta þetta?*
Áhrif á nemanda	Lítið sjálfsálit	Lítið sjálfsálit	Háður öðrum	Bregst við til að forðast viðurlög.	Sjálfsöryggi

YTRI STJÓRNUN — **Innri stjórn**

Forvarnargildi

- Einstaklingurinn lærir:
  - Að þekkja sínar grunnþarfir og hvernig hann getur uppfyllt þær
  - Að vega og meta hvað það er sem skiptir máli út frá eigin lífsgildum.
  - Að hann stjórnar sér sjálfur og ber ábyrgð á eigin hegðun.
  - Að setja sér markmið og skoða raunhæfar leiðir að þeim.
  - Að meta eigin frammistöðu.
  - Að læra af mistökum sínum og byggja þannig upp innri styrk.

Við vinnum að bekkjarsáttmála í upphafi skólaárs og byggjum á þeim lífsgildum sem við komum okkur saman um.

Y - Spjöld

•Ég sé
•Ég heyri
•Ég finn

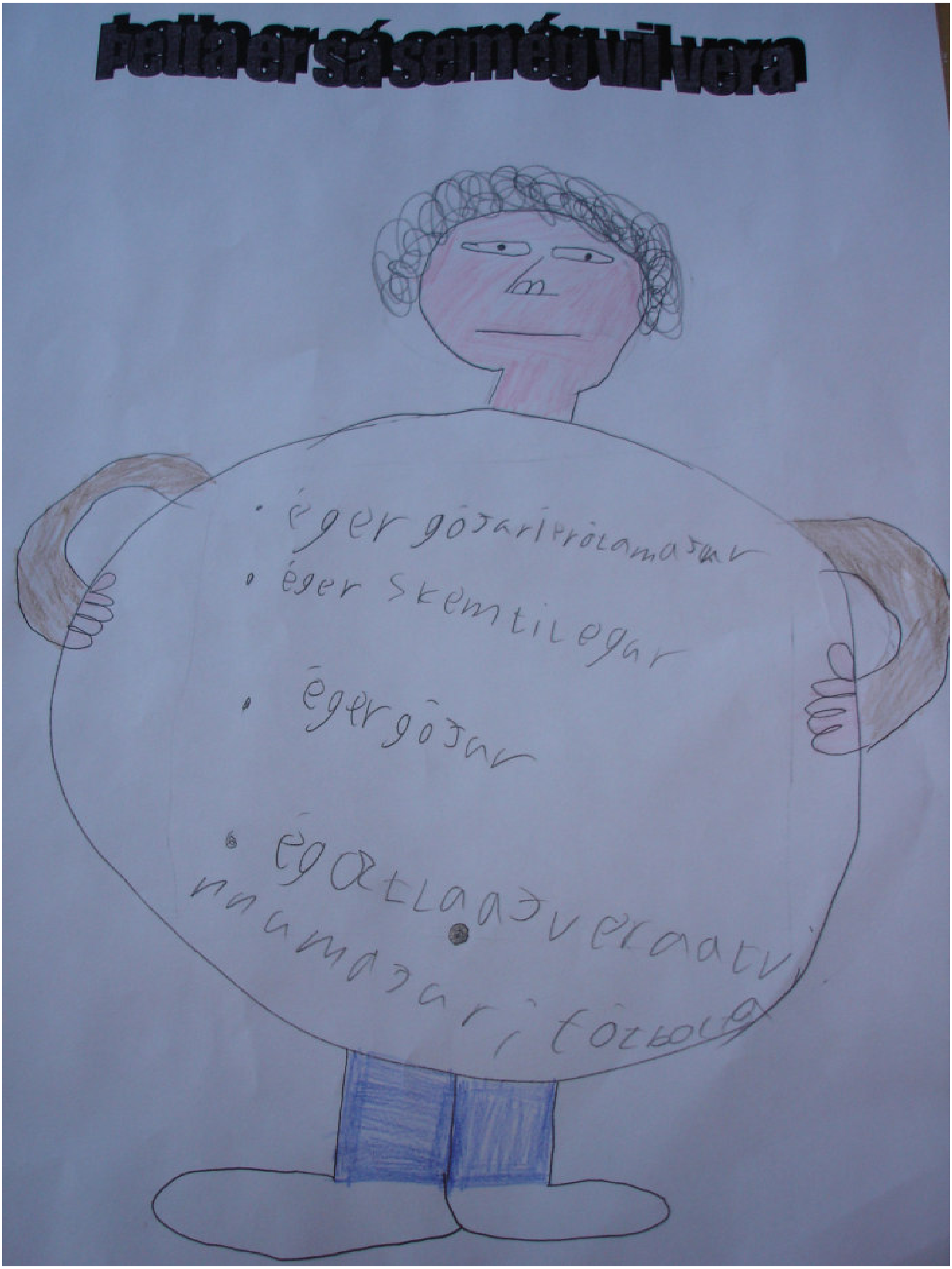
Þetta er sá sem ég vil vera
ég er skemtilegar
ég er góðar

jákvæð

* Hugsa jákvætt.
* Sjá það góða.

góð vinkona

* góð við vinkonur
* Skemmtileg.

Mitt og þitt hlutverk

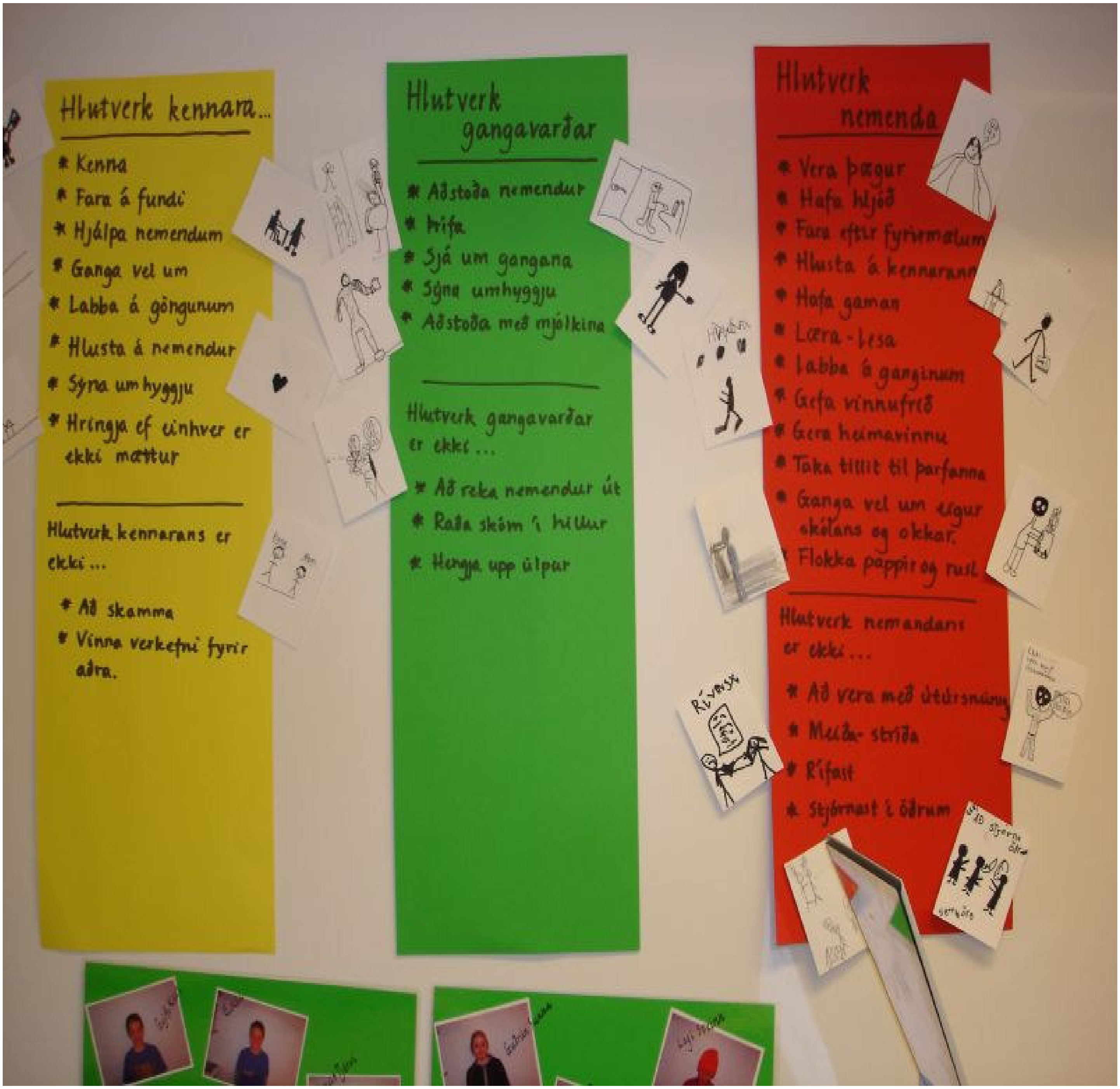

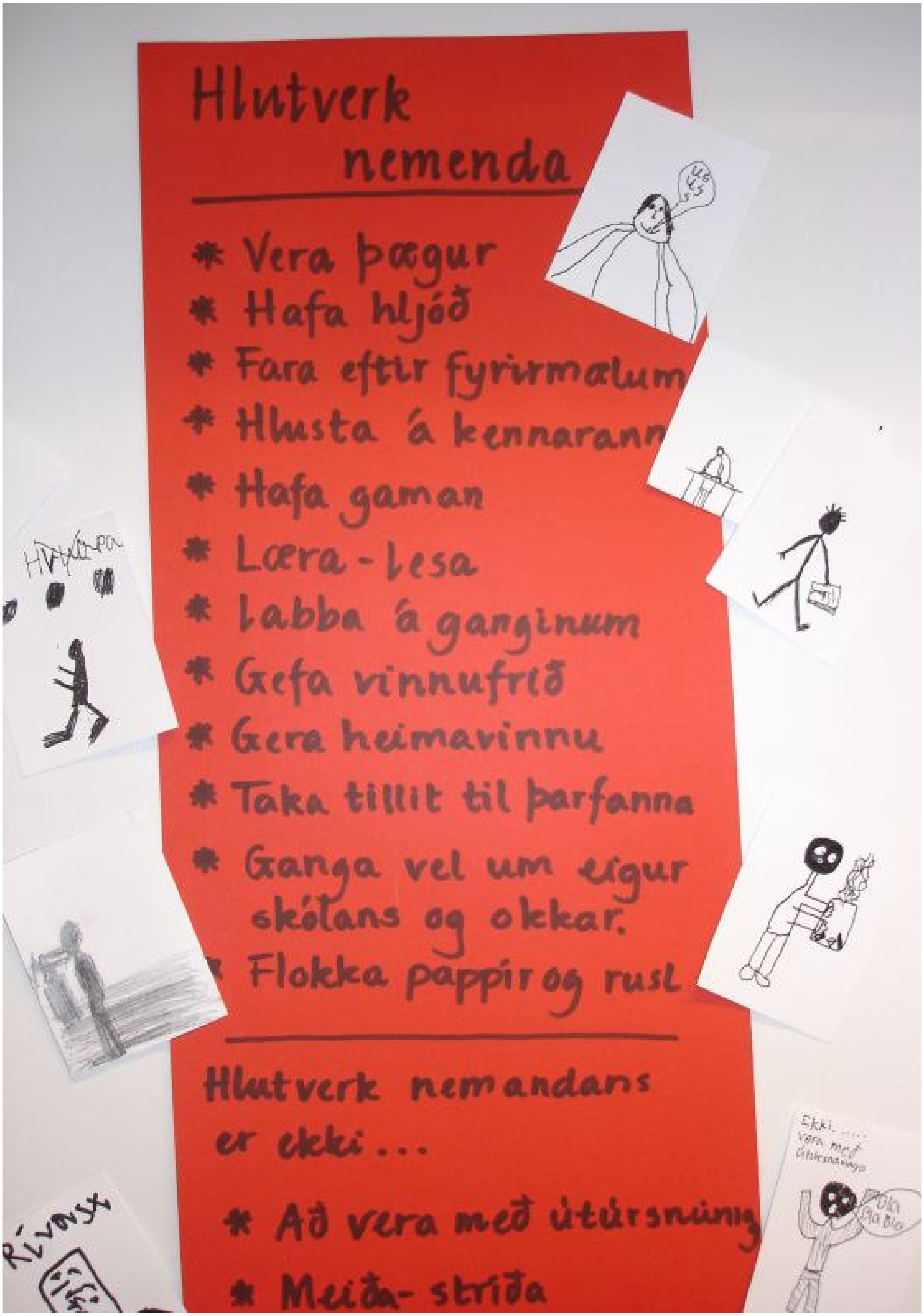
Hlutverk nemenda
* Vera þægur
* Hafa hljóð
* Fara eftir fyrirmælum
* Hlusta á kennarann
* Hafa gaman
* Læra - lesa
* Labba á ganginum
* Gefa vinnufrið
* Gera heimavinnu
* Taka tillit til þarfanna
* Ganga vel um eigur skólans og okkar.
* Flokka pappír og rusl
Hlutverk nemandans er ekki...
* Að vera með útúrsnúning
* Meiða- stríða
Ekki ......
vera með útúrsnúning
Rífrilst

Leggjum áherslu á lýðræðisleg vinnubrögð

- Við vitum að það er farsælla að fá nemendur til að vinna að bekkjarreglum með okkur en að ákveða þær einhliða.
- Við vitum að við þvingum ekki fram námsáhuga.
- Við vitum að forsenda náms er að nemandinn sjái tilgang í því sem hann er að gera og útskýrum þess vegna fyrir honum hvers vegna námið er mikilvægt.
- Við vitum að það er mikilvægt fyrir nemendur að hafa stundum frelsi til að velja um viðfangsefni.

REKJA Á MILLI

Reglufestu og Uppbyggingar

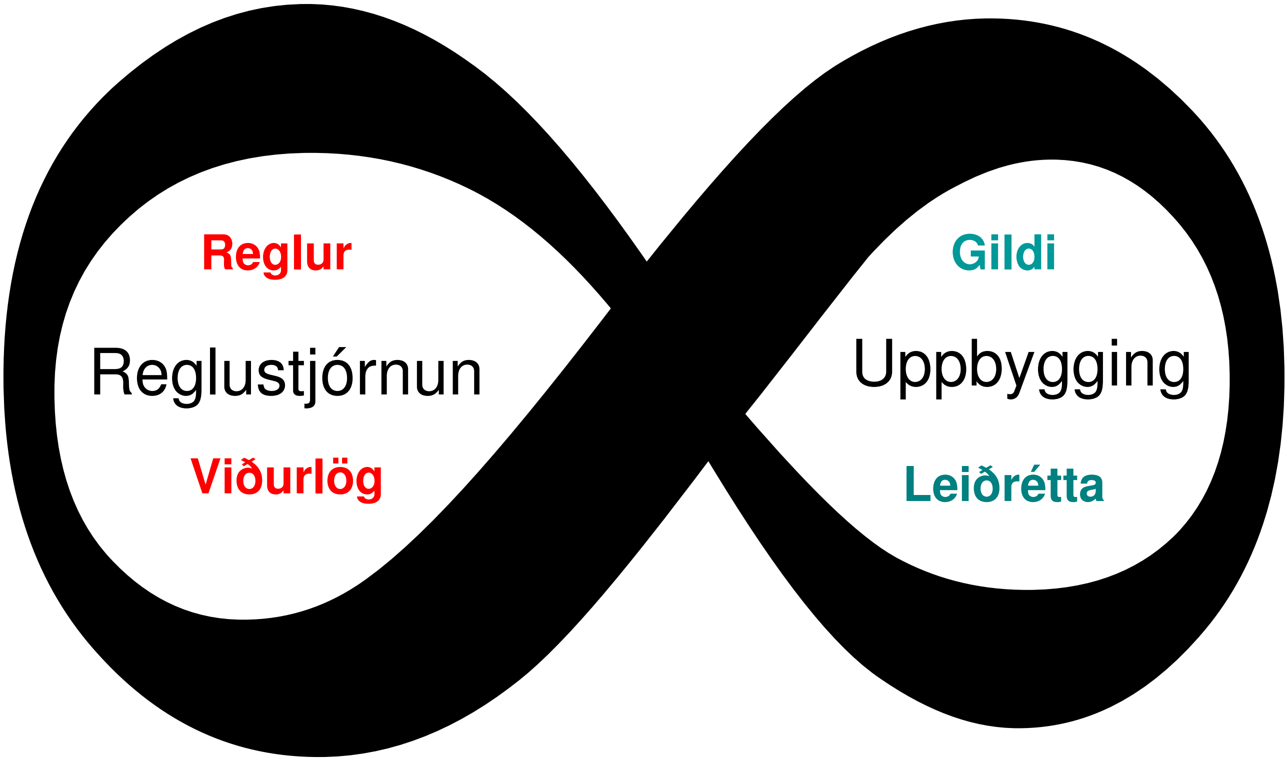

Ef þú gerir ekki það sem þú átt að gera þarf ég að .. (Ég get ekki bara sleppt þessu, ég verð að beita viðurlögum – sem valda þér óþægindum.)	**Ég vil heldur finna með þér betri leið ...** (Koma þessu í lag. Bæði ég og þú fáum það sem við þurfum.)

Við setjum skýr mörk og fylgjum þeim eftir

- Við setjum okkar skýra vinnuferla varðandi það hvernig við tökum á agamálum.
- Við leggjum áherslu á að allir starfsmenn, nemendur og foreldrar þekki reglurnar.
- Til að tryggja öryggi í skólanum er nauðsynlegt að fylgja eftir þeim reglum sem settar eru.

Dr. Jeff Grumley
Rockford, Illinois, USA

West Middle School
Tilvísanir vegna agabrota
1994-1998

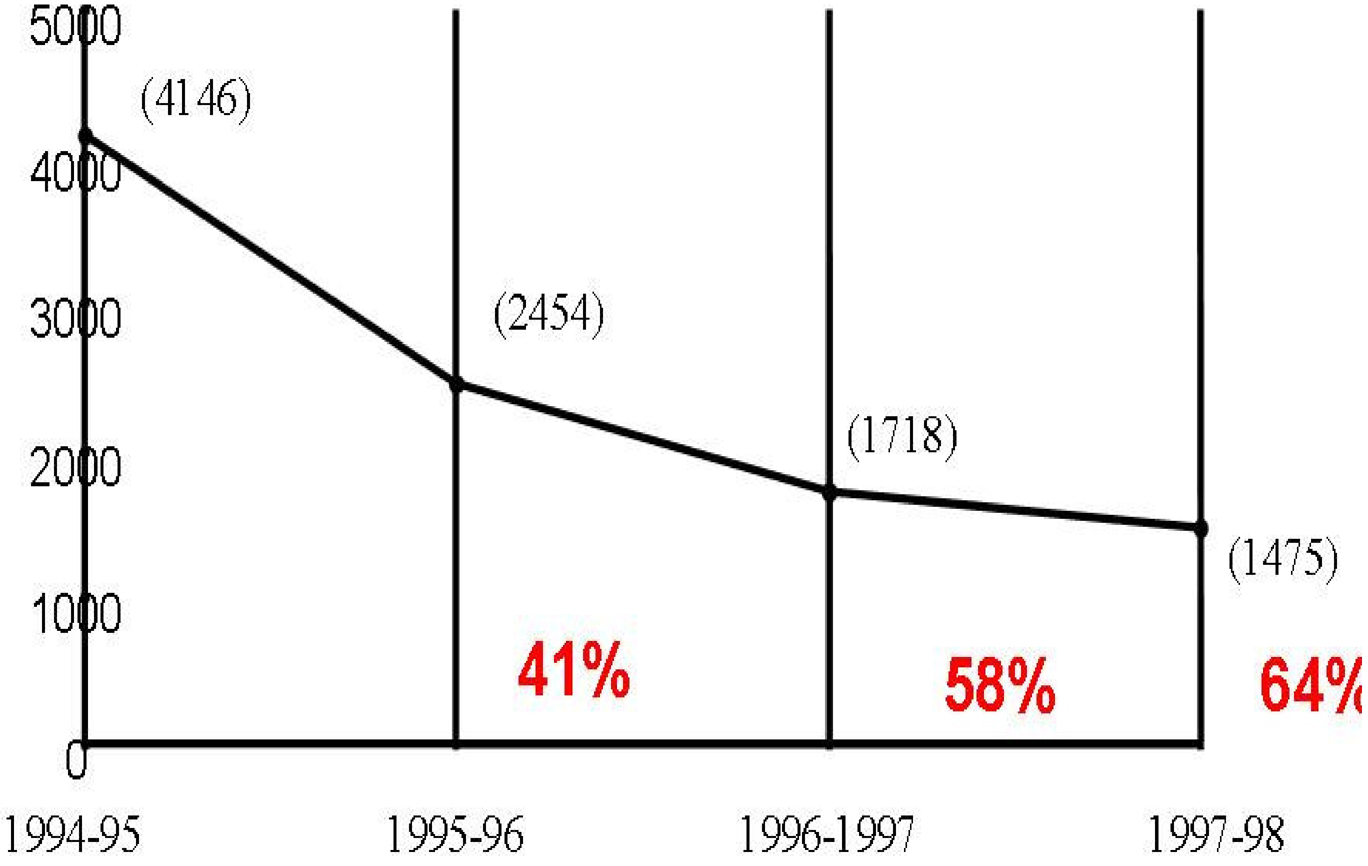

Fækkun á tilvísunum vegna agabrota á milli ára

4146 – 1475 = 2671 eða 64% eftir þrjú ár

Forystustjórnun í grunnskólum

Hagnýting stjórnunarhátta í anda *uppeldis til ábyrgðar*

Guðlaug Erla Gunnarsdóttir

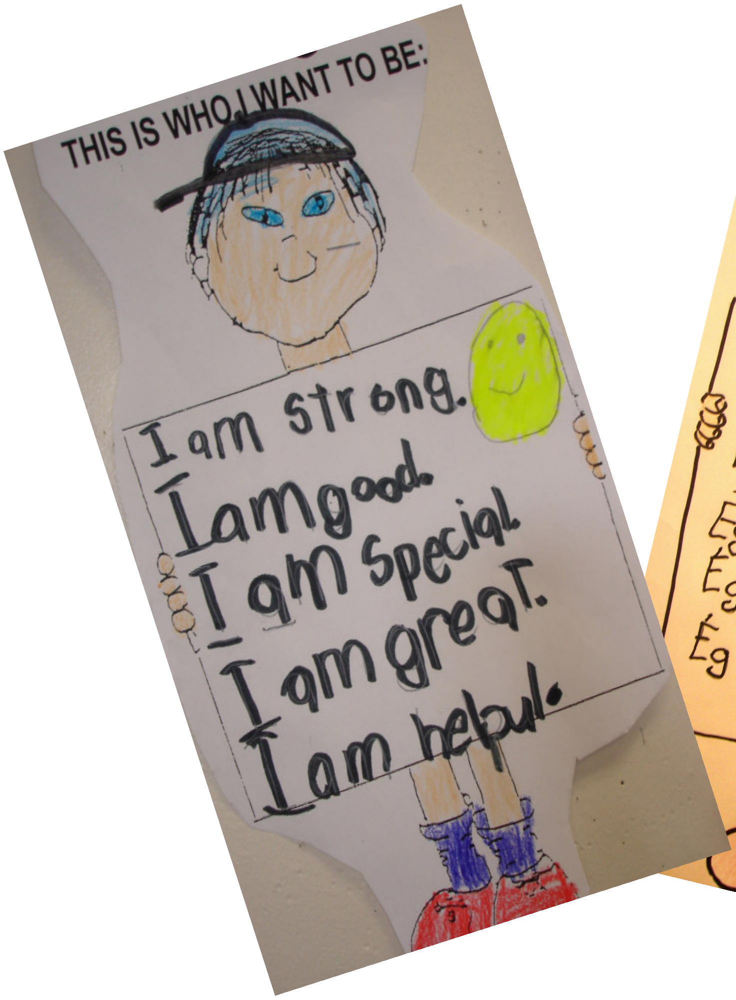

Niðurstöður rannsóknarinnar

Meginniðurstöður

- Ýta undir öryggi, sjálfstraust og færni í starfi. Fram kom að starfsaðferðirnar hefðu haft áhrif á að dregið hefði úr kvíða fyrir erfiðum viðtölum. Áður höfðu skólastjórnendur kviðið fyrir slíkum viðtölum af því að þeir voru óöruggir í að leiða þau.
- Auka færni við að leysa úr agamálum og ágreiningi starfsmanna og hæfni í að leysa úr slíkum málum á skemmri tíma. Fram kom að starfsaðferðirnar hafi haft þau áhrif á stjórnunarhætti að þeir voru meðvitaðri um samskiptahætti sína bæði gagnvart starfsmönnum og nemendum.
- Stuðla að því að dagleg samskipti og skipulag verði einfaldari þar sem starfshættir *uppeldis til ábyrgðar* bjóða upp á skýrar leiðir sem auðvelda þessa þætti.
- Glæða skilning á mannlegri hegðun sem hefur áhrif á öll mannleg samskipti.

Jafnframt leiddi rannsóknin í ljós að skólastjórnendurnir telja að stjórnunarhættir *uppeldis til ábyrgðar*:

- Hafi áhrif á að starfsmenn verði hæfari í að leysa agamál sem hefur áhrif á að færri málum er vísað til skólastjórnenda.
- Auki sjálfsþekkingu og ábyrgðarkennd meðal nemenda og starfsmanna
- Efli lýðræðisleg vinnubrögð meðal nemenda og starfsmanna.
- Stuðli að óþvinguðu andrúmslofti og jákvæðum skólabrag.
- Ýti undir að kennarar skipuleggi kennsluhætti sína með það í huga að allir nemendur séu ólíkir og að námið þurfi að mæta þörfum hvers og eins.

Skólastjórnendur

- Ég hefði satt að segja ekki sótt um þetta starf ef ég hefði ekki haft þetta á takteinunum, hefði sennilega ekki haft neitt að gefa nema nokkra ótilgreinda reynslu eftir að hafa verið stjórnandi í nokkur ár.
- Já, ég held ég hefði ekki haft sjálfstraust, hefði sennilega bara setið áfram þar sem ég var.
- Mér finnst ég bara vera miklu betri stjórnandi.

Kennarar

- Mér finnst ég vera yfirvegaðri og rólegri að taka á agamálum af því að ég veit betur hvað ég er að fara gera en áður.
- Maður er búin að prófa margt. Ég var orðin svo þreytt á þessu umbunakerfi og var svo dauðfegin að finna eitthvað annað sem mér fannst miklu betra.
- Öll samskipti verða einfaldari.

Skóla ð

a

úr

r

r

h

sk

Fræðslumynd – *Uppeldi til ábyrgðar – Uppbygging sjálfsaga*

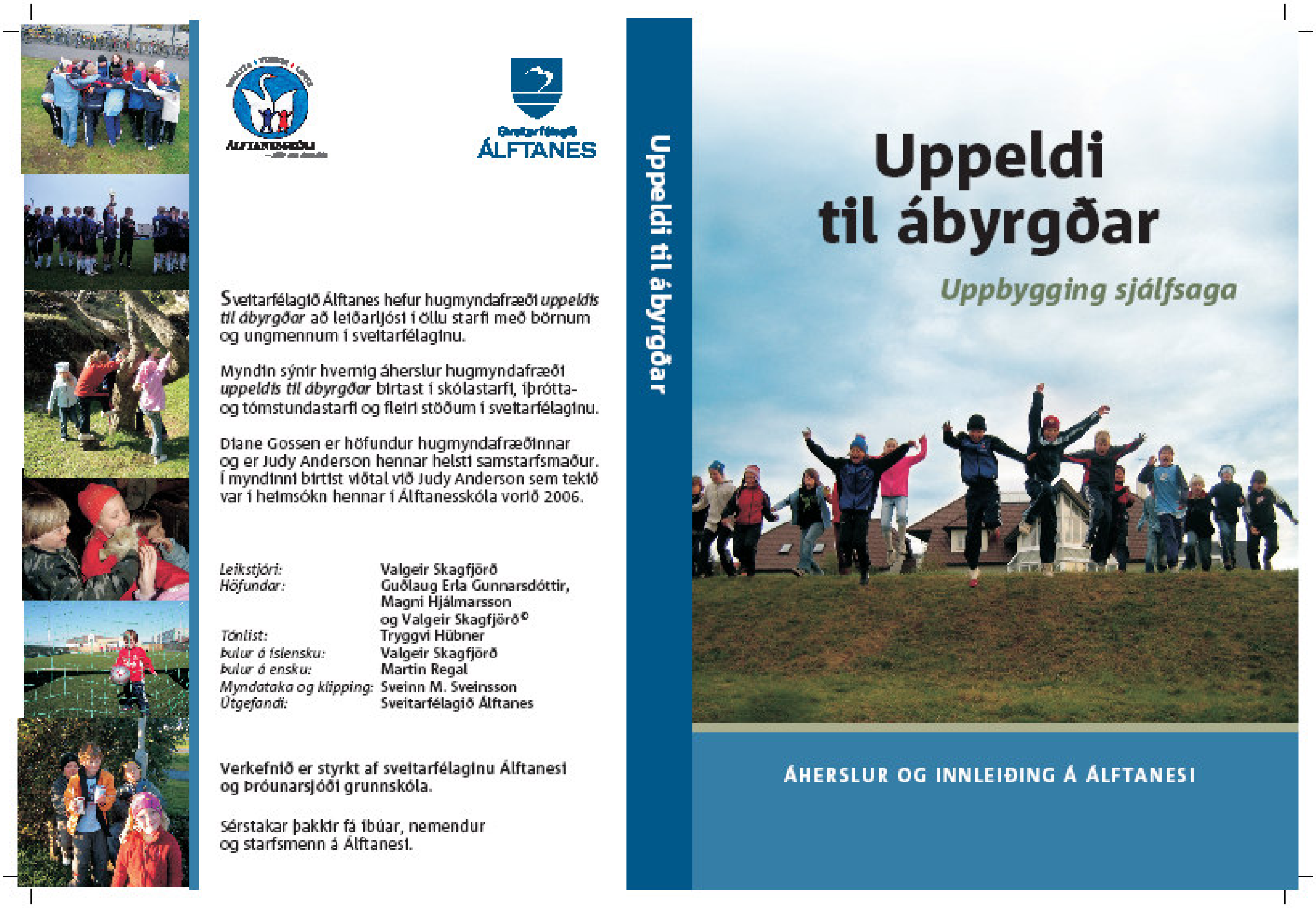

Frekari upplýsingar

http://netla.khi.is
Grein Guðlaugar E. G. og Magna Hjálmarssonar

http://www.realrestitution.com
Diane Gossen – Restitution

http://www.alftanesskoli.is
Hnappur – Uppeldi til ábyrgðar.

http://www.sunnuhvoll.com
Heimasíða Magna Hjálmarssonar

http://www.wglasser.com
Heimasíða stofnunnar Glasser

http://www.jlcbrain.com
Upplýsingar um Eric Jensen

http://www.alfiekohn.org
Heimasíða Alfie Kohn

Manneskja sem aldrei gerir nein mistök hefur aldrei reynt neitt nýtt.

Albert Einstein

Takk fyrir!
Guðlaug Erla